

Moys Zoltán

Honismeret – Hazaszeretet – Hagyomány – Hit: HAZAJÁRÓ

Azt mondják, az Univerzum maga az egyetlen igazság („unum verum”), az egy igaz Isten, a világ ura és teremtője, aki az eget és a földet alkotta. Tökéletesnek alkotta a világegyetemet, benne az emberiség élőhelyével, a Földdel, melyben a világ legtermészetesebb határával, a Kárpátok koszorújával kijelölte a magyarság életterét, a Kárpát-medencét. Örökbe kaptuk ezt a földet, a hit tartott meg benne, melynek erejével „megfogyva bár, de törve nem”, még élünk. Istenbe vetett hitben gyökerezik ez az írás, melynek célja a 21. századi magyar megmaradás alappilléreinek, a hit, a hagyomány és a hazaszeretet megerősítésének egy nézőpontból, a honismeret szemszögéből való megközelítése. Teszem ezt a közmédia honismereti-turisztikai magazinműsora, a Hazajáró készítése során szerzett tapasztalataimból is okulva.

„A Hazajáró hétről hétre bakancsot húz és nekiindul, hogy keresztül-kasul bebarangolja a Kárpát-medence varázslatos tájait és megismerje hazánk természeti és kulturális értékeit, történelmi emlékeit és az ott élő emberek mindennapjait. Erdélyben, Felvidéken, Kárpátalján, Délvidéken, Muravidéken, Órvidéken és belső-Magyarországon hol gyalog, hol szekérral, kerékpárral vagy kenuval halad vándorútja során. A Kárpátok fenséges gerinceitől, várromokon, apró fatemplomokon és véráztatta harcmezőkön át, patinás városokig – megannyi magyar emlék kíséri a Hazajáró soha véget nem érő útját.”

Ezzel a mottóval indítottuk útjára turisztikai-honismereti magazinműsorunkat, 2011-ben, hogy ne csak virtuálisan, de a valóságban is kimozdítsuk az embereket a Kárpát-medence varázslatos tájékaira. Kilenc év tapasztalata mondatja: az a fajta turistaság, amit a *Hazajáró* folytat – újra felvéve nagy elődeink hagyományainak a kommunista időszakban mesterségesen elszakított fonálát –, igen hatékony eszköze lehet a nemzeti öntudat megerősítésének. A honismereti turizmus testben, szellemben és lélekben erősíti nemcsak az útnak induló „hazajárót”, de azokat az elszakítottakban élő magyarokat is, akikkel utazásai során találkozik. A történelmi haza ismerete a hazaszeretet fontos alapja, míg a találkozásokból fogant barátságok képesek tartósan megszilárdítani a nemzeti összetartozás érzését.

A Hazajáró alappillérei

1. A természeti környezet – a táj. Amikor az ember felcseperedik, bontogatja szárnyait, egy belülről fakadó örök kíváncsiság, a felfedezés, a teremtett világ megismerésének vágya hajtja. S ahogy felfedezi saját környezetét, egyre több megismerésre és megóvásra érdemes értéket talál. Először a hozzá legközelebb eső helyeket kezdi felfedezni. Bebarangolja a környezetét, erdőket-mezőket, dombokat-hegyeket, és ráeszmél, hogy szép és értékes az a környezet, ami körbeveszi. Kint a természetben, fent a hegyekben az élővilág a Teremtő törvénye szerint a folyamatos újjászületésben, a változás állandóságában és az állandóság változatosságában maga az örökkévalóság. A természet rendjével

csak a hagyományból kiszakított, „rendetlen” ember megy szembe, nem látva, hogy ezzel önmagát pusztítja el. Minket, magyarokat egészen kivételes természeti környezettel ajándékozott meg a Teremtő.

A Kárpátok hegykoszorúja és az általa körülölelt medence páratlan földrajzi egységet alkotnak. A madártávlatból rendkívül egységesnek tűnő kárpáti hegységív valójában egészen markánsan mozaikos, szinte kistájanként változó karakterű. Mégis, Európának talán ez a sokszínűségében is legegységesebb, legjobban körülhatárolható nagytája. Valamennyi természeti tényezője a hegységkeret és a medence szerves egységét, szoros egymásrautaltságát, egyben harmonikus kapcsolatrendszerét hangsúlyozza.

Talán egyetlen nemzet sem büszkélkedhet azzal, hogy ennyire természetes határok veszik körbe. A történelmi haza, függetlenül a trianoni határoktól, olyan hely, ahol minden magyar otthonra lelhet. Otthon érezzük magunkat a legmagasabb ormokon, a vad sziklahavasok között, közel az éghez, közel a mindenséghez. Magunkénak valljuk az erdős Kárpátok különleges varázsú rengetegeit, de otthonosan mozgunk a hegykoszorúból lefolyó vizeket összegyűjtő kárpáti medencék végtelennek tűnő síkságain is. Ez a természeti környezet, ahol minden az ég adta törvények szerint működik. Ami, ha sikerült is belegázolnia a mindig telhetetlen embernek, azért mégiscsak az idő és tér feletti öröklétet hirdeti.

Szülőföldünk, a táj megismerése olyan élményeket nyújt, amelyek önmagukban is felemelik az embert. Egy séta a szabadban, egy túra a környékünkön megacélozza a testet és felemeli a lelket, valódi energiaforrás. Főleg mai korunkban, amikor minden a kényelemről szól, amikor már alig kényszerülünk fizikai erőnket használni, s gépek dolgoznak helyettünk. Ilyenkor jó néha kimozdulni a komfortzónánkból, hátrahagyni a lenti világot és kivonulni a nyers, szinte érintetlen, romlatlan teremtett világba, rácsodálkozni újra és újra a fennvaló tökéletes alkotására. A turistaság, a természetjárás adott esetben

a legegyszerűbb önismereti gyakorlat, melynek helyszíne a természet temploma. Egy hosszabb út végigjárása és a cél elérése – ami sok esetben maga az út – alkalmat ad arra, hogy a mindennapi apró-cseprő ügyeken felülemelkedve, madártávlatból szemléljük életünket, és képesek legyünk hosszú távra kihatóan helyes döntéseket hozni. A mai „rohanó” világ kevés lehetőséget ad az embernek, hogy egyedül legyen, magába szálljon és elgondolkozzon, mi végre is van a világon, milyen céljai vannak az életben. Mert ha a természetben egyedül vagyunk, hamar nem leszünk egyedül. Ha hagyunk magunknak időt, ha magunkba szállunk, kivonulva a zajos világból a csendes természetbe, képesek leszünk válaszokat kapni az addig megfajthetetlennek vélt kérdéseinkre. Elválasztani a talmít az igaztól, a lényegtelenét a fontostól, a mulandót az örökkévalótól, a földit az égitől... Talán valahol innen, a természet szeretetéből fakad a legtisztább hazaszeretet.

A testmozgás, az edzettség, a kitartás, az erő eléréséhez és fejlesztéséhez is kiváló eszköz a turistaság. Egy túra, egy hegy megmászása kondíciót igényel, a „szenvedés” olyan földön túli energiákat mozgat meg az emberben, amik tovább képesek lendíteni a mindennapi küzdelmekben. Aki még nem érezte egy fárasztó túra után a jóleső fáradtság érzését, aki nem ismeri az „aktív pihenés” fogalmát, az tespedhet bármennyit is, soha nem lesz igazán kipihent, elégedett, kiegyensúlyozott.

A természetjárás minden ember számára kivételes élményeket nyújt. De mi az, ami miatt a Kárpátok és medencéje számunkra, magyarok számára mégis több mint pusztai természeti szépség? Az, amit mi „genius locinak”, a hely szellemének hívunk.

2. Épített és szellemi örökségünk a tájban. A Kárpátok védő koszorújának éltező ölében a természeti adottságokkal harmóniában gyökeret vert magyarságot mint jó gazdát bőséggel hálálta meg a vidék. A magyar birodalom szerves egysége mindig is gazdag térsége volt Európának, és éltető tere népünknek. Olyan sajátos formakincssel, annyi természeti értékkel és ásványkincssel rendelkezik, ami több mint egy évezreden át képes volt minket fenntartani. Sokan szemet is vetettek kiváló földjére, így sokszor meg is kellett harcolni érte. A honvédó harcokban megroppant haza évezredes földrajzi egysége Trianonban felbomlott ugyan, de mégis jó, ha tudatosítjuk: a magyarság a mai napig

többséget alkot a Kárpát-medencében, és mind kulturális, mind gazdasági szempontból vezető szerepet tölt be ősi földjén.

A Kárpát-medence tágas terének minden zsigerében élő sajátos szelleme az ott élt elődeink hagyatékából fakad. Épített örökségünk, váraink és templomaink, harcos időkről tanúskodó emlékhelyeink, véráztatta harcmezőink, műemlékeink és emlékműveink, mind a királyság dicső vagy vészterhes korszakairól mesélnek. Ez a történelmi örökségünk lépten-nyomon körülvesz bennünket hazajáró barangolásaink során. De itt élnek a tájban történelmünk neves és névtelen hősei. Birodalmak és királyok, uradalmak és nemesek, harcok és hadvezérek, tudósok és művészek emlékei: történelmünk valóságos szellemi arcképcsarnoka vonul fel előttünk. Nincs olyan rejtett szeglete hazánknak, amelyhez ne kötődne egy nevezetes esemény vagy személyiség.

Ez az a kézzel tapintható és lélekkel érezhető tárgyi és szellemi hagyaték, amiért csakis itt, a Kárpát-medencében érezzük igazán otthon magunkat. Ez az otthon ad nekünk valódi biztonságot és igazi szabadságot.

De a természeti környezet és az épített örökség még mindig „csak” megalapozza, bekeretezi utazásaink talán legfontosabb elemét, a ma élő közösségekkel való találkozásokat.

3. Élő és éltető magyar közösségek. A hazajárás legelemibb, lelki pillérei a táj és az épített örökség színterei között élő magyar közösségek.

Hisz ma is itt vannak körülöttünk azok, akik benne élnek a tájban, akik művelik, éltetik, és nem fölélik környezetüket. Kortárs országépítőink, akik – ellenállva a hamis illúziókba ringató korszellemnek – otthon, itthon maradnak, és folytatják néma küzdelmüket a megmaradásért. Őrzik épített örökségünket, tovább éltetik a nagy elődök szellemét, a szerves kultúrát, és építik a jövőt. A remény hordozói azok a magyar közösségek és vezetőik, akik akár tömbben, akár szórásban, de kitartanak szülőföldjükön, amit sosem hagytak el, mégis egy idegen hatalom alá kerültek. Ők azok, akik már tudják: Trianon nem ölte

meg a nemzetet, mert nem a valóságból származik az igazság, hanem az igazságból származik a valóság.

Ők azok, akik nélkül nem lenne *Hazajáró*, akik híján nem lenne érdemes útnak indulni, akik ha nem tartanák magukat, akkor csak a múlt emlékei fölötti gyászról szólna a műsor, és nem tudna reményt sugározni.

Az elszakadt magyar közösségekkel való találkozások, a személyes kapcsolatok erősítése, ápolása, a lélektől lélekig szálló gondolat szárnyaltatása történelmi hazánk létkérdése. Nemcsak életben tartja a nemzetet, de újra képes felpozícionálni a Kárpát-medence mesterségesen megszakított vérkeringését.

Műsorból mozgalom

Mert ahogy az ember a test, a szellem és a lélek egységéből áll, úgy hazánk is a földrajzi környezetből, a kulturális örökség szellemiségéből és az itt élő magyarság lelkiületéből tevődik össze.

Ha útnak indulunk és bebarangoljuk történelmi hazánkat, önkéntelenül is megismerjük: így válik a honismeret hazaszeretetté. Ez a fajta turizmus a televízió-műsor keretein túlnőve valódi mozgalommá képes szervezni a nézőket. Ennek formai megnyilvánulása a passzív egyénekből cselekvő közösséget kiválasztó Hazajáró Egylet.

Hazajáró Honismereti és Turista Egylet

Küldetésünk adja magát: a honismeret és a turizmus eszközeivel erősíteni a Kárpát-medencei magyarság összetartozását. A kárpáti természetjárás hagyományainak éltetésével tudatosítani, hogy a Kárpát-medence és a benne élő magyarság – a Szent Korona oltalma alatt – egy és oszthatatlan. Történelmi hazánk szépségeinek és emberi erényeinek felmutatásával, a test, a szellem és a lélek építésével a hamis illúziók világában élő embereket visszavezetni az alapvető, örök értékekhez, az égi törvényekhez.

Célunk, hogy azt a tudást és élményt, amit felhalmoztunk utazásaink során, ne tartsuk magunkban, hanem közkinccsé tegyük, hogy minél többen átélhessék azokat az élményeket, amelyek a *Hazajáró* barangolásait is felejthetatlenné tették.

Az Egylet szerves közösséget alkotó tagjai, legyőzve a félelmet és kishitűséget, hitet és erőt is adnak egymásnak. A természetjárás, a saját értékeinkkel való szembenézés, a hasonló gondolkodású emberekkel való találkozások képesek visszaadni elsorvadó, lelkünk legmélyebb bugyraiba száműzött hitünket, hogy a mulandó anyagi javak hajszolása helyett a múlthatatlan, örök értékekben keressük a boldogulásunkat. A naiv tömegeket elcsábító új eszmék helyett csak erős közösségben lehetünk képesek a létező, örökölt hagyományt tovább nemesíteni.

A honismereti turizmus a nemzeti identitás megőrzésének, megerősítésének csak egyik ága. De tapasztalatunkból fakadó meggyőződésünk, hogy igen hatékony és korszerű válaszokat képes adni a 21. század kihívásaira, egyben Trianon 100. évfordulójára. Mert ne szépítsük, nagy bajok vannak most a világban, Európában, és így szétszakított hazánkban is. Az istentelenség, az anyagelvűség korszellemé honfitársaink tömegeit fertőzte meg. A gyökereitől, földjétől, nyelvétől, családjától, nemétől és nemzetétől elszakított ember a rövid távon elkábító virtuális szabadság és boldogság hamis érzéséből nagyon hamar a kijózanító, magányos ürességben találhatja magát. Sokan neki se állnak a harcnak, mások hamar feladják a küzdelmet, de ne feledjük, soha nem a tömegek, hanem a hitben és hagyományban élő, az e világi célokra túllátó emberek éltették tovább a nemzetet. Hányszor gázolt már át rajtunk a történelem, mégis, mindig volt egy kemény, harcos, megalkuvást nem tűrő mag, akik kitartottak, újrakezdték, s ha kellett, a romokból újraépítettek templomot, iskolát, házat és hazát. Múltunk öröksége, elődeink áldozata és a jövő felelőssége kötelez: a mi öntudattal bíró nemzedékünknek is hűségesen ki kell tartania. Ha kell, lemondással, ha kell, fogcsikorgatva, de soha nem meghunyászkodva, behódolva a silány korszellemnek. Mert az áldozattá nemesülő szenvedésből mindig új élet fakad.

Nemzetünk balsorsa, nagypénteki időnk túl hosszú ideje tart már. A természet rendje, hogy előbb vagy utóbb el kell jönnie a tavasznak, a feltámadásnak.

Az újjászületést viszont nem elég várni, azért cselekedni kell. Amit mi, hazajárók a magunk eszközeivel megtehetünk: felkerekedünk a kárpáti tájainkra, hegyeinkre-völgyeinkre, meglátogatjuk történelmi örökségeinket, s megerősítjük a köteleket honfitársainkkal. Mert hiszünk benne: ami összetartozik, az előbb vagy utóbb újra összenő.